

PTS bedömning av Postnords förslag till ny utdelningsmodell i förhållande till kraven i det postala regelverket

Bakgrund

De svenska brevvolymerna sjunker kraftigt varje år och prognoserna tyder på att detta volymtapp kommer att fortsätta, sannolikt i allt snabbare takt. I Sverige finns en politisk enighet att de samhällsomfattande posttjänsterna ska vara självfinansierande, vilket på sikt inte kommer vara möjligt med vikande brevvolymer och nuvarande reglering.

Postnord har för avsikt att införa en ny utdelningsmodell. I stora drag innebär den nya modellen att operatören anpassar sin distributionsprocess i förhållande till postförordningens (2010:1049) krav på tvådagarsbefordran. Genom den föreslagna utdelningsmodellen har Postnord för avsikt att minska utdelningsfrekvensen för vissa försändelser i syfte att sänka kostnaderna och samtidigt kunna upprätthålla kvalitetskraven på den samhällsomfattande posttjänsten. I praktiken innebär den nya utdelningsmodellen att de flesta postmottagare kommer att få brevutdelning varannan dag.

Möjligheten att anpassa distributionsprocessen på det sätt som Postnord har för avsikt att göra är en direkt följd av det ändrade kvalitetskravet i 6 § postförordningen där det tidigare kravet på övernattnbefordran ändrades av regeringen till ett krav på tvådagarsbefordran den 1 januari 2018.

PTS bedömning

Mot bakgrund av den information PTS har fått gällande Postnords nya utdelningsmodell gör PTS följande bedömningar.

PTS bedömer att Postnords nya utdelningsmodell, som den har beskrivits för PTS, ryms inom postlagstiftningens krav på att den samhällsomfattande

tjänsten ska garantera insamling och utdelning minst fem arbetsdagar i veckan eftersom:

- postdirektivet anger att varje medlemsstat ska vidta åtgärder för att säkerställa att de samhällsomfattande tjänsterna utvecklas som svar på den tekniska, ekonomiska och sociala omgivningen samt på användarnas behov;
- varken postdirektivet eller svensk lagstiftning kräver att utdelning ska ske i de fall det inte finns någon försändelse att överlämna;
- postdirektivet definierar vissa grundläggande krav på den samhällsomfattande tjänsten men överläter åt respektive medlemsstat att reglera servicenivån för tjänsten avseende t.ex. befordringstider, så länge kvalitetsnormen för gränsöverskridande postbefordran upprätthålls.

PTS bedömer att postdirektivets (2008/6/EG) och postlagens (2010:1045) krav på insamling och utdelning fem arbetsdagar i veckan ska ses som en skyldighet för Postnord att upprätthålla en kapacitet att varje arbetsdag kunna samla in och dela ut försändelser inom den befordringstid som följer av de legala kvalitets- och servicekraven samt av Postnords tjänstevillkor.

PTS bedömer att modellen, så som den har beskrivits för PTS, är rimlig och relevant mot bakgrund av samhällets ändrade kommunikationsmönster och privatpersoners, företags och offentliga instansers minskade behov av att skicka och ta emot brev fem dagar i veckan. I undersökningar PTS har låtit utföra har PTS sett ett minskat behov av generell övernattbefordran, men däremot ett visst behov av snabbtjänster.¹ I takt med att brevvolymerna minskar sjunker även lönsamheten i den samhällsomfattande posttjänsten. Att med de förutsättningarna och med de befintliga kvalitetskraven/tjänstevillkoren fortsatt kräva att Postnord ska besöka varje mottagare i hela landet fem dagar i veckan kan rimligen inte anses vara samhällsekonomiskt hållbart.

PTS noterar att det i Danmark, Finland och, från och med nästa år, i Norge redan finns möjlighet för utsedda tillhandahållare av samhällsomfattande posttjänster att inte dela ut post fem dagar i veckan med stöd i de nationella regelverken. Även vissa andra länder i Europa genomför förändringar i liknande riktning. Med hänvisning till PTS bedömning av postdirektivets och den svenska postlagstiftningens krav och utvecklingen på postmarknaden i Sverige ser PTS inga skäl för att Sverige upprätthålla ett krav på insamling och utdelning minst fem arbetsdagar i veckan, i de fall det inte finns några försändelser att dela ut.

---

¹ Befolkningens användning av posttjänster, PTS-ER-2019-9 samt Behov av posttjänster i lands- och glesbygd – en kvalitativ undersökning, PTS-ER-2019:19.

Det ankommer inte på PTS att i detalj bestämma hur Postnord ska ordna sin distribution. Först när Postnord har bestämt hur utdelningsmodellen slutligen ska utformas kan PTS komma att pröva detta inom ramen för myndighetens tillsynsverksamhet.

Detta gör PTS nu

PTS har begärt att Postnord inkommer med en beskrivning och ett antal förtydliganden gällande test- och utvärderingsfaserna av den nya utdelningsmodellen.² Beskrivningen ska avse bland annat vilka riskanalyser Postnord genomför för att säkerställa en tillförlitlig postverksamhet under testet och vid ett eventuellt genomförande, vilka stödresurser som finns tillgängliga för personalen på berörda orter, hur Postnord informerar berörda postmottagare och övriga intressenter och hur arbetet med uppföljning av testerna kommer att genomföras och dokumenteras m.m.

PTS har informerat Infrastrukturdepartementet om myndighetens inställning i frågan och har en löpande kontakt med departementet i ärendet.

---

² Dnr 18-21091.